

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 277/2025-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2T/21/2019 z 5. augusta 2022 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2To/1/2023 zo 17. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. apríla 2025 namieta porušenie čl. 17 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2, čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1, čl. 40 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 a 2, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 17 ods. 1, čl. 47, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkami Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2T/21/2019 z 5. augusta 2022 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) a najvyššieho súdu sp. zn. 2To/1/2023 zo 17. októbra 2024 (ďalej len „odvolací rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol prvostupňovým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu uznaný vinným zo spáchania pokračovacích zločinov prijímania úplatku a pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dvanástich rokov a trest prepadnutia majetku. O odvolaní prokurátora, sťažovateľa a ostatných spoluobžalovaných rozhodol najvyšší súd odvolacím rozsudkom, ktorým prvostupňový rozsudok Špecializovaného trestného súdu zrušil a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám uznal sťažovateľa vinným zo spáchania zločinu

prijímania úplatku formou účasti, za čo mu uložil podmienený trest odňatia slobody vo výmere štyroch rokov a peňažný trest 60 000 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ hneď v úvode dôvodí, že oboma rozsudkami bolo zasiahnuté do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a do jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty, keď sa oba konajúce súdy vôbec nevysporiadali s jeho obhajobnou argumentáciou o neúplnosti utajovanej prílohy vyšetrovacieho spisu, o chýbajúcich návrhoch na vydanie príkazov k zabezpečeniu informácií v trestnom konaní a o porušení práva sťažovateľa na prístup ku kompletnému spisovému materiálu, ďalej keď sa najvyšší súd nevysporiadal s návrhom na polozenie prejudiciálnych otázok a keď sa oba konajúce súdy nevysporiadali s námietkami o nezákonnosti začatia trestného stíhania a tiež opakovanými návrhmi na doplnenie dokazovania, ktorých nevykonanie adekvátne alebo vôbec neodôvodnili. Vysvetľuje, že podľa jeho názoru bolo pre úplné a správne zistenie skutkového stavu nevyhnutné vykonať do úvahy prichádzajúce podstatné dôkazy, kde tieto podľa jeho mienky relevantné dôkazy podrobne špecifikuje. Osobitne poukazuje na nevykonanie znaleckého posudku k objasneniu výšky profitu z trestnej činnosti, ktorého odmietnutie bez uvedenia dôvodov predstavuje podľa jeho názoru znemožnenie výkonu jeho práva na obhajobu. Takisto dôvodí, že sa najvyšší súd nevysporiadal adekvátnym spôsobom s námietkou zaujatosti špecifikovaného sudcu Špecializovaného trestného súdu. Uzatvára, že konajúce súdy mu neposkytli v súdnom konaní relevantnú odpoveď na zásadné otázky týkajúce sa dokazovania jeho viny a oba rozsudky sú tak podľa jeho vyjadrenia zaťažené prvkom svojoľnosti, arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti, neurčitosti a nezákonnosti, čo podľa sťažovateľa otvára priestor na ústavnoprávny prieskum.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv prvostupňovým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu:

4. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému prvostupňovému rozsudku Špecializovaného trestného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Sťažovateľ podal proti prvostupňovému rozsudku Špecializovaného trestného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd odvolacím rozsudkom a napadnutý prvostupňový rozsudok aj zrušil. Smeruje teda svoju ústavnú sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré bolo navyše zrušené.

5. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv prvostupňovým rozsudkom špecializovaného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv odvolacím rozsudkom najvyššieho súdu:

6. Sťažovateľ v bode IV odôvodnenia ústavnej sťažnosti dôvodí, že argumentáciu uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť v zmysle dovolacích dôvodov podľa Trestného poriadku prostredníctvom dovolania, a preto je toho názoru, že vyčerpal ešte pred podaním ústavnej sťažnosti všetky dostupné právne prostriedky.

7. Ústavný súd poukazuje na svoju súdobú aplikačnú prax odvíjajúcu sa od nálezov ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 (postupne osvojenú zo strany ďalších senátov ústavného súdu), podľa ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu, pozn.), ale obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku). Podstatu a zmysel materiálneho poňatia základného práva na obhajobu [čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru] v podobe zaručenia reálnej a účinnej možnosti uplatnenia tohto práva v rámci trestného konania na účel bránenia sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu je potrebné vždy vykladať v duchu zabezpečenia práva na spravodlivý súdny proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Uvedenému právu zodpovedá postup všeobecných súdov podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý normuje povinnosť súdov uviesť v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Nezaujatie žiadneho takéhoto stanoviska predstavuje zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia a tým aj popretie účelu práva na obhajobu, najmä ak v dôsledku nedostatočného odôvodnenia nie je obvinenému zrejmé, v akom rozsahu a akým spôsobom sa môže náležite procesne brániť (I. ÚS 182/2023).

8. Ústavný súd uvádza, že aj otázka dostatočnosti vysporiadania sa so zákonnosťou procesu dokazovania a s odmietnutím navrhovaných dôkazov alebo iná skutková okolnosť z hľadiska vysporiadania sa súdu s jej obsahom v odôvodnení svojho rozhodnutia sú obvineným uplatniteľné v dovolacom konaní ako námietka z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z hľadiska tohto dôvodu dovolania však ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (m. m. IV. ÚS 546/2020).

9. Ústavný súd preto konštatuje, že v ústavnej sťažnosti predstretá námietka o nedostatočnom vysporiadaní sa konajúcich súdov so zákonnosťou vykonaného dokazovania a s odmietnutím obhajobou navrhovaných dôkazov mohol sťažovateľ uplatniť aj pred dovolacím súdom a subsumovať ich pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navyše, aj námietku o nedostatočnom vysporiadaní sa odvolacieho súdu s otázkou namietanej zaujatosti špecializovaného sudcu Špecializovaného trestného súdu mohol sťažovateľ uplatniť pred dovolacím súdom a subsumovať ju pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Sťažovateľ však dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu právna úprava umožňuje využiť, dosiaľ neuplatnil, čo si ústavný súd overil na základe súčinnosti poskytnutej zo strany Špecializovaného trestného súdu.

10. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ mohol (a vzhľadom na zákonom určenú lehotu k uplatneniu dovolania stále môže) podať dovolanie, v tomto momente vylučuje, aby sa ústavnou sťažnosťou sťažovateľa ústavný súd mohol meritórne zaoberať. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Uvedená okolnosť zakladá neprípustnosť ústavnej sťažnosti (m. m. IV. ÚS 334/2020, II. ÚS 594/2020, II. ÚS 559/2021).

11. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu